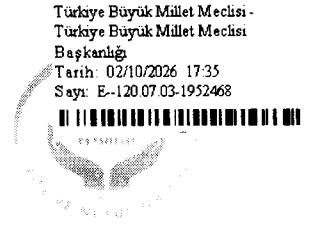

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ACELE

Sayı : E-72079556-610-23318373

Konu : Soru Önergeleri (7/44178-7/44179)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/44178
7/44179
GK 153

İlgi : 13.05.2026 tarihli ve 1855925 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Mustafa BİLİCİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/44178 ve 7/44179 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek:

1 - 7/44178 Cevap Metni (5 Sayfa)

2 - 7/44179 Cevap Metni (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: F9DE9116-1744-490A-8C14-5DAAC55ADB12

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Aynur İLHAN ÇAK

Sosyal Çalışmacı

Telefon No: (312) 705 73 30

İzmir Milletvekili Sayın **Mustafa BİLİCİ**'ye Ait **7/44178** Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Kadın istihdamının artırılması ve kadınların istihdamda kalması, Bakanlığımızın öncelikli çalışma alanları arasında bulunmaktadır. Bu kapsamda, iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması amacıyla işgücü piyasasını düzenleyen kanunlarda önemli değişiklikler yapılmış ve önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.

- 1 Mayıs 2026 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren yasal düzenleme ile, kamu ve özel sektörde çalışan tüm anneler için doğum izni süresi, doğumdan önce 8 hafta ve doğum sonrası 16 hafta olmak üzere toplam 24 haftaya çıkarılmıştır.
- 2016 yılında 6663 sayılı Kanun ile hem işçiler hem de kamu görevlileri için doğum sonrası yarım zamanlı çalışma imkânı getirilmiştir. Kadın işçiler ve kamu görevlileri için ilgili mevzuat kapsamında, analık izninin bitiminden sonra belirli sürelerle (2, 4 veya 6 ay) günlük çalışma süresinin yarısı kadar çalışma hakkı tanınmış ve annelerin bu dönemde tam ücret almaya devam etmeleri sağlanmıştır. Bu düzenleme ile hem bebeğin ilk altı ay daha düzenli bir şekilde anne sütü ile beslenmesi desteklenmekte, hem de kadınların iş hayatından tam zamanlı kopmaması sağlanarak işe dönüşü kolaylaştırılmaktadır.
- Bunun yanı sıra yine 6663 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemeler kapsamında, kadın ve erkek çalışanlara, doğum veya analık izinlerinin tamamlanmasının ardından, çocukları mecburi ilköğretim çağına gelinceye kadar kısmi zamanlı çalışma imkânı tanınmıştır. Bu kapsamda çalışanlar, çalışma sürelerini azaltarak çocuklarının bakım ve yetiştirilmesine daha fazla zaman ayırabilmekte; çalıştıkları süreye ilişkin ücret ve özlük haklarından yararlanmaya devam etmekte ve bu düzenleme kadınların yanı sıra erkeklerin de çocuk bakım sorumluluğunu üstlenerek iş ve aile yaşamını uyumlaştırmalarını desteklemektedir.
- İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması çerçevesinde 2016 yılındaki düzenleme ile açılış iznini Bakanlığımızdan alan “Özel Kreş ve Gündüz Bakımevlerinin” faaliyete geçtiği vergilendirme döneminden itibaren beş vergilendirme dönemi gelir ve kurumlar vergisinden muaf olması sağlanmıştır.
- Ayrıca, işverenlerce, kadın çalışanların çocukları için kreş ve gündüz bakımevi desteği verilmesi durumunda, bu desteğin, kadın çalışanın gelir vergisi matrahına eklenmeyerek, vergiden istisna edilmesi sağlanmıştır.
- Ücretsiz Bakım Hizmeti kapsamında Bakanlığımız tarafından tespit edilen ihtiyaç sahibi çocukların, Bakanlığımız izni ile açılan özel kreş ve gündüz bakımevleri ile özel çocuk kulüplerinde ücretsiz şekilde faydalanacakları %3’lük kontenjan ayrılması zorunludur.
- 2014/6058 Sayılı Kararla, özel sektörün kreş ve gündüz bakımevleri ile okul öncesi eğitim için gerçekleştireceği yatırımların, bölgesel desteklerden faydalanma imkânı getirilmiştir.

Bununla birlikte, Aile ve Nüfus On Yılı vizyonumuz doğrultusunda, çocuklarımıza sunulan bakım ve eğitim hizmetlerinin niteliğini artırmak, çalışan anne ve babaları desteklemek ve aile dostu çalışma hayatını güçlendirmek amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarının personeline yönelik 0-6 yaş çocuk bakımevlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik 11/07/2026 tarihli ve 33307 sayılı Resmi Gazete’de “Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılacak Çocuk Bakımevleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” yayımlanmıştır.

Söz konusu yönetmelik değişikliği ile kamu kurumlarında çocuk bakımevi açılmasını zorlaştıran engeller kaldırılmış, bu kapsamda bakımevi açılması için aranan asgari çocuk sayısı 50'den 30'a indirilmiş, 30 kamu görevlisinin yazılı talebi durumunda çocuk bakımevi açılması zorunlu tutulmuş, yoğun talep olan yerlerde, 30 çocuğun altındaki kontenjanlarda da bakımevi açılabilmesine imkan tanınmıştır. Ayrıca, doktor, hemşire, polis ve asker gibi nöbet usulü ya da vardiyalı çalışan kamu personelinin çocuk bakımında yaşadığı zorluklar dikkate alınarak, personelin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde 7 gün 24 saat esasına göre hizmet verebilecek, esnek çocuk bakımevlerinin açılmasına imkan sağlanmıştır.

Öte yandan, Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili tüm kurum ve kuruluşların katkıları ile hazırlanan ve yürürlüğe konulan “Kadının Güçlenmesi Stratejisi Belgesi ve Eylem Planı (2024-2028)”nda iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması öncelikli politika alanlarından biri olarak belirlenmiş; “Kadınların işgücü piyasasına girişlerini kolaylaştırmak ve insana yakışır işlerde istihdamlarını arttırmak için mevzuatın gözden geçirilerek iyileştirici düzenlemeler yapılması” stratejisi altında; iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması konusundaki mevzuat düzenlemelerinin yapılması, erken çocukluk dönemi bakım ve eğitim hizmeti veren kurumlar için ortak bir düzenleme yapılması ve hizmet sunum modellerinin çeşitlendirilmesine yönelik faaliyetlere yer verilmiştir.

Kadın istihdamını artırmak üzere etkin ve erişilebilir alternatif modellerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda, Bakanlığımız faaliyet alanlarından olan bakım hizmetleri, sosyal hizmetler ve özel politika gerektiren grupların güçlendirilmesi gibi konularda Ticaret Bakanlığı uhdesinde faaliyet gösteren sosyal kooperatiflere ilişkin çalışmaların Bakanlığımız ile Ticaret Bakanlığı iş birliğinde gerçekleştirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmiş ve iki Bakanlığın temsilcilerinden oluşan Sosyal Kooperatifçilik Çalışma Grubu oluşturulmuştur.

Çalışma Grubu tarafından, Ticaret Bakanlığınca hazırlanan “Sosyal Kooperatifler Hakkında Kanun Taslağı”nın geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda; sosyal hizmetler, bakım hizmetleri ve özel politika gerektiren grupların güçlendirilmesine yönelik yürütülen faaliyetler açısından Sosyal Kooperatif modelinin ele alınması amacıyla, Bakanlığımız ve Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü iş birliğinde; ilgili kamu kurum ve kuruluşları, kooperatifler/üst birlikler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, mesleki kuruluşlar ve uluslararası kuruluşların katılımı ve Sayın Bakanımızın da teşrifleriyle 9 Aralık 2025 tarihinde Ankara’da “Sosyal Hizmetler ve Bakım Hizmetlerinin Sunulmasında Sosyal Kooperatifler Çalıştayı” düzenlenmiştir.

Diğer taraftan Bakanlığımız; engelli bireylerin ailesi yanında bakımının sağlanmasına öncelik vermekte olup ailesi yanında bakımı mümkün olmayan engelli bireylerin bakımını ise yaş, cinsiyet ve engel durumuna uygun olarak yerleştirildiği, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinin sunulduğu Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren yatılı resmi bakım merkezleri aracılığıyla ücretsiz olarak sağlamaktadır.

Bakım hizmetinin kalitesinin artırılması ve iyileştirilmesi için toplu yaşam alanlarından ziyade insan onur ve haysiyetine yakışır modern fiziki yapılar sunan Engelsiz Yaşam Merkezleri Projesi dahilinde engelli bireylerin 3 er kişilik 4 yatak odası, salon, oturma odası, mutfak, banyo ve tuvalet bölümlerinden oluşan toplam 12 kişilik müstakil, tek katlı ve bahçeli evlerin bir idari bina ile birlikte aynı bahçe içerisinde bulunduğu kampüslerde bakımına önem vererek ülke genelinde yaygınlaştırılmasına çalışılmaktadır.

Bu kapsamda, Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren 2026 Temmuz ayı itibarıyla 108 resmi bakım, rehabilitasyon ve aile danışma merkezi bulunmakta olup söz konusu merkezlerin 54'ü engelsiz yaşam merkezidir. 2026 yılı Temmuz ayı itibarıyla söz konusu resmi bakım merkezlerin toplam kapasitesi 8.470 iken yatılı bakım hizmeti alan engelli sayısı 6.624'tür.

2026 yılı Temmuz ayı itibarıyla engelli bireylerin sosyal hayata katılımlarını sağlamak ve bağımsız yaşama geçişini kolaylaştırmak amacıyla müstakil veya apartman dairelerinde resmi bakım ve rehabilitasyon merkezlerine bağlı ek ünite şeklinde konumlandırılan 145 umut evi hizmet sunmaktadır.

Yine evde bakımı sağlanan engelli bireylerin ailelerinin engelliye çeşitli nedenlerle bakamayacağı durumlarda (sağlık, tatil, gezi, tedavi vs.) engelli bireylerin resmi bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde geçici olarak yatılı bakımları sağlanmaktadır. Geçici bakım modeli kapsamında, bakım kuruluşuna kabul edilen engelli bireyler kuruluştan sürekli hizmet alan diğer engelli bireylere verilen bakım hizmeti, harçlık, giysi vb. tüm haklardan ve hizmetlerden yararlandırılmaktadır. 2026 yılı Temmuz ayı itibarıyla geçici bakım modeli kapsamında 282 engelli kuruluşlarımızdan hizmet almaktadır.

Engelli bakım hizmetleri alanında, evinde bakımı sağlanan fakat evde bakıma destek yardımı veya yatılı kurum bakımı hizmetlerinden yararlanamayan engelli bireylerin ailelerinin engelli bireyin kişisel bakımına yönelik işlerde desteğe ihtiyacının bulunması halinde evde bakıma destek hizmeti sunulmaktadır. Bu hizmet de resmi bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde görevli bakıcı personel tarafından bakıma ihtiyacı olan engelli bireyin ikametgah adresine giderek evinde belirlenen gün ve saatlerde gerçekleştirildiği bakım hizmetidir.

Kurumsal bakım ihtiyacı bulunan engelli bireylere Bakanlığımızca ruhsatlandırılan ve denetimi yapılan özel engelli bakım merkezlerinde engelli bireylerin bakım finansmanı karşılanarak da bakım hizmeti verilmektedir. Bu kapsamda 2026 yılı Temmuz ayı itibarıyla toplam 36.315 kapasiteli 345 özel bakım merkezinden 33.012 engelli birey yatılı bakım hizmeti almaktadır. Bu merkezlerden hizmet alan engelli bireylerden mevzuattaki kriterleri sağlayan 31.227'sinin bakım maliyeti Bakanlığımız bütçesinden karşılanmaktadır. 944 engelli birey ise bu merkezlerden ücretsiz kontenjan kapsamında yararlanmakta olup herhangi bir ücret ödememektedir.

Bakanlığımız tarafından mevcut engelli bakım hizmeti modellerinin yaygınlaştırılması ve çeşitlendirilmesi çalışmaları ulusal düzeyde devam etmektedir. Yapılan planlamalarda illerin ihtiyaçları doğrultusunda merkezlerin hizmet verecekleri cinsiyet, engel ve yaş grupları gibi konular değerlendirilerek yeni bakım merkezlerinin açılışları yapılmaktadır.

Bakanlığımızca bakım ve barınma ihtiyacı olan yaşlı bireylere, farklı yaş profillerine göre ortaya çıkan gereksinimlere yönelik tasarlanan hizmet sunumlarıyla yaşlılık dönemlerini itibarlı, onurlu ve güven içerisinde geçirebilmeleri için bakım ve rehabilitasyon hizmetleri sunulmaktadır. Bakım hizmetlerimizi sunarken sosyal devlet perspektifi ile düşük ücretler uygulanmakta ya da koşullara bağlı olarak ücretsiz bakım hizmeti sunulmaktadır.

Ekonomik durumu iyi olan ancak sosyal yönden yoksunluk içinde bulunan yaşlı bireyler hizmetlerimizden uygun ücretlerle yararlanırken ekonomik ve sosyal yönden yoksunluk içinde bulunan yaşlı bireyler ücretsiz olarak faydalanabilmektedir. Geliri olmayan ve kuruluşlarda ücretsiz kalan yaşlılarımıza Bakanlığımız bütçesinden harçlık verilmektedir.

2026 Temmuz ayı itibarıyla Bakanlığımıza bağlı toplam 18.303 kapasiteli 178 resmi yaşlı bakım kuruluşu bulunmaktadır. Ayrıca, Bakanlığımızın yatırım programında yer alan ve 2026 yılında hizmete açılması planlanan toplam 710 kapasiteli 6 huzurevi ile yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, önümüzdeki 5 yıl içerisinde hizmete açılması planlanan toplam 2304 kapasiteli 23 huzurevi ile yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezi daha yer almaktadır.

Bakanlığımızca aile odaklı planlanan yaşlı bakım hizmetleri değişen demografik yapıya göre güncellenerek geliştirilmektedir. Bakım hizmetlerinde, kurumsal bakımdan ziyade yaşlının yerinde ve kendi mekânında bakımına öncelik verilmektedir. Bu kapsamda aile yanında bakımı destekleyen uygulamalarla bakım hizmetinin bütünleşik bir şekilde verilmesi sağlanmaktadır. Bu şekilde evde bakım yardımı, sosyal yardım, gündüz bakım ve kurumsal bakım hizmetleri birbirini tamamlayacak şekilde sunulmaktadır.

Yaşlı bireylere yönelik aktif yaşam merkezlerinde yürütülen faaliyetler ile evde yalnız veya ailesi ile yaşamlarını sürdüren yaşlı bireylerin ihtiyaçlarının gözetilerek yaşamlarının kolaylaştırılması, kendi imkânları ile karşılamakta güçlük çektikleri konularda yardımcı olarak günlük yaşam faaliyetlerine destek sunulması, sosyal ilişkilerinin zenginleştirilerek yaşam kalitelerinin artırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda; yaşlı bireylere yönelik aktif yaşam merkezi ile geleneksel aile yapısının güçlendirilmesi, yaşlıların toplumsal hayata aktif katılımı ve psikososyal açıdan daha sağlıklı olmaları ile kurumsal bakıma olan ihtiyacın azaltılarak/geciktirilerek ailelerin de istihdama katılımlarının artırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 2026 Temmuz ayı itibarıyla 43 aktif yaşam merkezinde 640 yaşlı birey hizmet almaktadır.

Ev tipi bir sosyal hizmet modeli olan yaşlı yaşam evleri, yaşlılarımızın sosyal hayata bağlantılarını sürdürmek, aktif ve sağlıklı yaş almalarını sağlamak amacıyla huzurevi ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerine bağlı olarak müstakil veya bir apartman dairesi kiralanarak bakımlarının yapıldığı bir hizmet modelidir. Ülke genelinde 3 yaşlı yaşam evinde 14 yaşlı birey hizmet almaktadır.

2016 yılında uygulanmaya başlanan ve genel bütçeden aktarılan kaynakla sürdürülen Yaşlı Destek Programı (YADES) ile yerel dinamikleri harekete geçirerek yaşlılık alanında farkındalık oluşturmak, yaşlıların ev ortamlarında desteklenmelerini ve sosyal hayata katılımlarını desteklemek amaçlanmaktadır. 65 yaş üstü yaşlıların korunması ve desteklenmesi ile biyopsikososyal bakıma ihtiyacı olanların yaşadıkları mekânlarda gerekli olan bakımlarının yapılarak yaşamlarının kolaylaştırılmasını sağlamak amacıyla 86 Belediyede 123 farklı proje ile 113.677 hanede yaşlı vatandaşlarımıza ulaşarak evde bakım, psikososyal destek ve kültürel faaliyet hizmetleri sunulmuştur.

Bakanlığımız tarafından sunulan evde bakım yardımı, bakıma ihtiyaç duyan tam bağımlı engelli bireylerin aile ortamında bakımının desteklenmesi amacıyla yürütülen nakdi bir sosyal yardım modelidir. Söz konusu yardım ile bakım hizmetinin aile içerisinde sürdürülebilirliğinin desteklenmesi, bakım veren kişilerin ekonomik açıdan desteklenmesi ve bakım yükünün hafifletilmesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Evde Bakım Yardımı Yönetmeliği gereğince

yardıma talebinde bulunan kadın, erkek fark etmeksizin engelli bireyin akrabası veya vasisi yardımdan yararlanabilmektedir. Bu amaçla 2006 yılında başlatılan evde bakım yardımı ile evde engelli bireyin bakımını üstlenen vatandaşlarımıza ekonomik destek sağlanmakta; söz konusu destekle hanelerin refah seviyelerinin güçlendirilmesi ve bakım yükünü çoğunlukla üstlenen kadınlar başta olmak üzere bakım veren kişilerin ekonomik açıdan desteklenmesi amaçlanmaktadır. Temmuz 2026 itibarıyla evde bakım yardımından 488.564 kişi yararlanmaktadır.

Engelli bireylere yönelik bakım hizmetleri, aile odaklı sosyal hizmet politikası doğrultusunda geliştirilmekte ve çeşitlendirilmektedir. Toplum temelli bakım anlayışı doğrultusunda; yatılı bakımın yanı sıra birey odaklı hizmet anlayışı ile engelli bireylerin kendi sosyal çevrelerinden ayrılmadan yaşamlarını sürdürmelerini sağlayan bakım hizmet modellerine ağırlık verilmektedir. Aile yanında bakımı desteklemek amacıyla evde bakım yardımı, sosyal yardım, gündüz bakım hizmetleri ve geçici misafir bakım hizmetleri birlikte ve birbirini tamamlayıcı şekilde bütünleşik olarak sunulmaktadır. Engelli bireylere yönelik aktif yaşam merkezleri ile engelli bireylerden ailesi yanında bakımı sağlananların ihtiyaçlarının giderilmesi ve ailelerin rahatlatılması, sosyal hayata aktif katılımlarının sağlanması hedeflenmektedir. Engelli bireylerin ailesi yanında çevresinden ayrılmadan bakımının gerçekleştirildiği tam veya yarı zamanlı olarak gündüz hizmet veren aktif yaşam merkezlerinde; engelli bireyin öz bakım ihtiyaçlarının karşılanması yanı sıra toplumsal hayata katılımlarını sağlamak üzere eğitim, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler yürütülmekte, ailelerine danışmanlık hizmeti verilmektedir.

Bakım hizmetleri kapsamında; engelli bireylerin beslenmesi, tedavisi, korunması, temizliği gibi temel yaşam ihtiyaçları karşılanmakta iken rehabilitasyon hizmetleri kapsamında; engelli bireylerin halihazırda var olan ve geliştirilen yeteneklerinin ve becerilerinin korunması ile geliştirilmesi amacıyla sosyal, sportif, sanatsal, kültürel ve iş uğraşı faaliyetleri ile etkinlikler gerçekleştirilmektedir.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, Bakanlığımız görev ve faaliyet alanında olmadığından değerlendirilememiştir.